

NY DIAGNOSMETOD I SIKTE

Norska forskare har tagit fram en testmetod som kan ställa celiakidiagnos även på personer som redan utesluter gluten. Om – och när – testet kan börja användas i sjukvården är dock oklart.

TEXT SUSANNAH ELMERS

Ett norskt forskarteam har undersökt om det är möjligt att diagnostisera celiaki enbart med hjälp av ett blodprov. De undersökte också om blodprovet kunde upptäcka celiaki även om personen åt glutenfri kost.

Testet de har använt mäter specifika immunceller i blodet med hjälp av ett slags undergrupp av antikroppar (HLA-DQ-glutentetramererna). Resultatet visar att det gick att mäta de specifika immuncellerna hos 97 procent av personerna med celiaki som åt glutenfri kost, och hos 100 procent av personerna med celiaki som åt en

SÅ GJÖRDES STUDIEN

Forskarna tog prover på 62 personer med diagnostiserad celiaki som åt glutenfri kost och 10 personer som hade celiakidiagnos men ändå åt glutenhaltig kost. I studien deltog också 19 personer som inte hade diagnos, men åt glutenfritt på eget initiativ på grund av upplevda symtom. Dessutom testades en 52 personer stor kontrollgrupp utan celiaki som åt normal kost.

DÄRFÖR GÅR DET INTE ATT STÄLLA CELIAKIDIAGNOS I DAG OM MAN UTESLUTER GLUTEN

Vid en celiakiutredning mäts halten av transglutaminas-antikroppar i blodet. Är värdet förhöjt tyder det på att personen har celiaki. Ofta tas det också ett prov från tunntarmen, en tunntarmsbiopsi, för att se om tarmluddet är skadat. Om man börjar att äta glutenfri kost innan proverna är tagna, till exempel för att man upplever att man mår

bättre, försvinner transglutaminasantikropparna och tarmluddet återhämtar sig. Det går inte att ställa diagnos längre. Det går heller inte att veta om den glutenfria kosten gör någon nytta för individen eftersom man inte känner till om nivån av antikroppar och tarmluddets utseende var annorlunda när personen åt kost med gluten.

glutenhaltig kost. Hos friska personer som åt normalkost fanns inga av dessa immunceller.

AV RESULTATET DRAR forskarna slutsatsen att testet, med hög tillförlitlighet, kan identifiera celiaki hos patienter, oavsett om de äter glutenfri kost eller inte. Men det behövs fler och större studier för att verifiera testresultaten.

När- och om- testet kan finnas på marknaden är också oklart. Testet är kostsamt och tidskrävande och behöver utvecklas mer för att kunna användas kliniskt.

– Vi förhandlar med ett diagnostikföretag, men inget är klart ännu. Det kommer att ta tid, om det blir av, säger Knut E. A. Lundin, professor vid universitetet i Oslo, och en av upphovsmännen till studien. ✨

I dag krävs ofta både blodprov och biopsi av tunntarmen för att ställa celiakidiagnos. I framtiden kanske det räcker med ett blodprov.